

Remissyttrande angående inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplanering för perioden 2022-2033 och 2022-2037.

Diarienummer I2020/02739

Västerbottens Handelskammare inlämnar härmed vårt remissyttrande på inriktningsunderlaget inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2022-2033 och 2022-2037.

Inledning

Industrin och näringslivet i norra Sverige genomför och planerar nu för omfattande satsningar och investeringar under den kommande tjugoårsperioden.

I denna, en av Europas för närvarande investeringsintensivaste regioner, kommer över 1 000 miljarder kronor investeras i befintliga och nya anläggningar, nya industrietableringar och ny teknik i norra Sverige. I Västerbotten kan nämnas exempelvis SCAs och Komatsus mångmiljardinvesteringar i nya produktionsanläggningar i Umeå men också Northvolts enorma nyetablering av batterifabriken i Skellefteå.

Detta är investeringar som kommer medföra tusentals jobb, tillväxt, ökade exportintäkter och ökad hållbarhet. Vår region har en stark exportindustri som är avgörande för landets konkurrenskraft men ligger dessutom i framkant när det gäller klimatomställningen. Text levererar skogsindustrin innovativa biobaserade lösningar, stål- och tillverkningsindustrin är världsledande i att minska utsläppen och Boliden är en av världens största återvinnare av metall från elektronikskrot. Den unika tillgången på klimativänlig och billig energi bidrar förstås också till intresset och förutsättningarna för dessa investeringar och nyetableringar i regionen.

För att vår industri ska fortsätta vara konkurrenskraftig och fortsatt kunna bidra med smarta lösningar till våra globala utmaningar behöver vi dock säkerställa effektiva, konkurrenskraftiga och hållbara gods- och persontransporter mellan industrin och näringslivet i vår region och resten av världen. En väl fungerande infrastruktur inom samtliga transportslag är avgörande för vår industris utveckling och konkurrenskraft.

För att klara Sveriges klimatmål behöver vi naturligtvis både effektivisera och elektrifiera transporterna. Det är mot denna bakgrund vi vill härmed skicka följande inspel till Trafikverkets arbete med inriktningsplaneringen.

I det underlag som presenterats av Trafikverket framgår, om vi förstått det rätt, att inom den givna ekonomiska planeringsramen inryms i praktiken bara underhållsinvesteringar för befintlig infrastruktur. Investeringsmedel för färdigställande av redan påbörjade sträckor och nyinvesteringar finns ej utrymme för inom ramen för denna plan.

Om så är fallet drabbar detta Norrlandskusten och Västerbotten mycket hårt men påverkar också utvecklingen i hela landet.

Riksdagen har beslutat att Sverige ska vara klimatneutralt 2045. Det innebär att transportsystemet i huvudsak behöver vara fossilfritt. För att det ska kunna ske måste det satsas på ny infrastruktur, automatisering, elektrifiering, biobränslen och förbättrad kollektivtrafik och bättre godstransportlösningar

Vi instämmer i att underhållet är eftersatt, men nödvändiga investeringar i nytt får inte stå tillbaka när näringslivets extraordinära satsningar nu kräver extraordinära satsningar på infrastrukturen i norra Sverige.

Detta faktum måste avspeglas i kommande planering.

Planeringsram på +20% en miniminivå

Trafikverkets egen analys pekar på att en planeringsram på +20% är en miniminivå men menar samtidigt att de resurser som krävs för att genomföra namngivna investeringsåtgärder inte kommer kunna finansieras och genomföras inom den totala ekonomiska ramen.

Det är inte realistiskt eller rationellt att avbryta investeringarna i ny infrastruktur som är nära förestående. Företag, privatpersoner, regioner och kommuner har planerat sin verksamhet och investeringar utifrån de satsningar som är med i den nationella planen. Att nu stoppa satsningar på nödvändig infrastruktur skulle vara förödande för de industrisatsningar som är på gång i norra Sverige.

Sannolikt behöver anslagen sammantaget höjas så att erforderligt underhåll kan hinnas med och påbörjade och planerade satsningar kan färdigställas, men man bör även överväga att lyfta vissa satsningar ur planen och finansiera dem på alternativa sätt för att skapa investeringsutrymme flera av de viktiga projekt som annars riskeras skjutas upp eller tas bort.

Järnvägens utveckling

När det gäller järnvägen så ställer vi oss bakom målbilden om ett sammanhängande nationellt järnvägsnät för 250 km/tim och att hela kustjärnvägen Stockholm-Luleå får denna standard.

Att snarast färdigställa Norrbotniabanan mellan Umeå och Luleå är då en viktig milstolpe, liksom de beslutade och pågående satsningarna i Sundsvall och Gävle, men också åtgärder för resterande flaskhalsar med enkelspår mellan Gävle och Härnösand.

I Västerbotten är också elektrifiering av sträckan Hällnäs-Lycksele-Storuman av största vikt och skulle bidra till effektivare fordonsomlopp och minskad klimatpåverkan

Vägtransporter fortsatt viktiga

I stora delar av landet kommer vägtransporter under överskådlig framtid att vara avgörande för tillgängligheten. Inte minst för inlandet och fjällregionerna där alternativen saknas.

Ökad trafiksäkerhet är en viktig fråga. För att klara av att öka trafiksäkerheten på våra vägar samtidigt som vi säkerställer en god tillgänglighet i hela landet behöver investeringar i vägnätet öka. Istället för sänkta hastigheter i glesbygden som sänker attraktiviteten för arbetspendling behöver fokuset istället vara andra säkerhetshöjande åtgärder i form av höjd vägstandard såsom exempelvis mitträckesseparering och liknande lösningar.

Kompetensförsörjning är redan idag en stor utmaning för näringslivet i hela landet och i glesbygden har restiderna en stor betydelse för kompetensförsörjningen.

Elektrifiering av vägtransporter måste påskyndas och därför behövs fortsatta satsningar på en väl utbyggd laddinfrastruktur. Även ökad användning av biodrivmedel bidrar starkt till att minska vägtransporternas miljöpåverkan.

Förstärkningar i vägnätet för att möjliggöra tyngre lastbilar och implementering av BK4-vägnätet, som möjliggör transporter med tyngre lastbilar, är också av stor betydelse för att minska transporterens miljöpåverkan

Flyget måste tryggas

Flyget är en förutsättning för ett konkurrenskraftigt näringsliv i de delar av landet där tillgängligheten via järnväg inte finns eller där vägtransporter inte räcker till.

Vi ser positivt på utvecklingen av elflyget och att den utvecklingen stöts. Även investeringar för ökad användning av biodrivmedel inom flyget bidrar starkt till att minska miljöpåverkan.

Det är av största vikt att regeringen även fortsättningsvis fortsätter trygga samhällsviktigt flyg med allmän trafikplikt till våra flygplatser i norra Sverige.

Sjöfarten behöver förstärkas

Sjöfart är ett energieffektivt trafikslag som behöver förstärkas. De svenska hamnarna står för nästan 95 procent av den totala volymen av all import och export till och från Sverige. 51 procent av Sveriges nettoexport kommer från basindustrin (skogen, kemin, gruvorna, stålet), varav den överväldigande delen går via hamnar och under 10% av godset fortsätter med sjöfart nationellt. Samtidigt finns det potential att nyttja sjöfarten i ännu större omfattning. En stor osäkerhet handlar om den långsiktiga finansieringen av sjöfarten. Vi ser att det är en orättvisa att det är sjöfarten och industrin som idag betalar för isbrytningen genom farledsavgifterna. För att säkra en konkurrenskraftig sjöfart behöver också investeringar i isbrytare anslagsfinansieras.

I kommande åtgärdsplanering bör Trafikverket fortsatt kartlägga flaskhalsar i infrastrukturen och matcha infrastrukturinvesteringar med de behov som nu uppstår i samband med de enorma investeringar som beslutats av industrierna i vår region och norra Sverige.

Sammantaget bör fokus i det fortsatta uppdraget med kommande infrastrukturplanering inriktas på

- Inriktning på högsta nivå för infrastrukturinvesteringar
- Verka för tillförsel av investeringsmedel för färdigställande av redan påbörjade sträckor och nyinvesteringar i t ex nya stambanor, utanför ramen i denna plan.
- Trygga förutsättningarna för transporter i hela regionen.
- Fortsatt elektrifiering och satsning på förnybara bränslen inom samtliga transportslag
- Matcha infrastrukturinvesteringarna med näringslivets och industrins behov.

Anders Hjalmarsson

Vd Västerbottens Handelskammare